

patriot

7/2026

vychází 18. října 2026

ÚVODEM... se dnes pokusíme na dvou příkladech ze školní kroniky vyvrátit tvrzení mnohých současníků, že dříve byli všichni řemeslníci zruční, ochotní a rychlí. Pojďme na to. Květen 1884: „...rozhodnuto bylo, aby studně byla kopána na místě, které všichni i učitel za výhodnější uznávají.“ Září 1884: „Ještě se nekopá, protože nájemce František Holub jest v Uhřích na práci, a protože se mu ani nezdá vydražená cena výhodnou, a protože prý také lépe bude až v zimě dále kopati.“ Prosinec 1884: „Konečně v prosinci vykopal František Holub studni 4,60 m hlubokou a vyvrstal 2 metry, dále však nechtěl, leda přidáme-li mu na platu. Druhý příklad se týká především oplocení školní zahrady. „Tesař, syn Suchana z Bohonic, postavil plaňkový plot kolem dolní zahrádky ve třech dnech. Také udělal vrátka k hornímu dvorku a vnitřní dvěře dvoje k záchodům dětským. Pracoval rychle, ale také ne právě pěkně. Plot, jehož nestrouhané a nerovné plaňky k tomu ještě rychle a chvatně přibíjeny jsou, lépe by slušel některému zdejšímu baráku než nové, jinak pěkně stavěné škole, které nepěkně se líčí. Podobně nehezka a nemotorná jsou dvířka zahradní. Také ony dvěře k záchodům jsou prajednoduché; svlaky jen navrch přibité neukazují mistra.“ Tak takhle viděl výsledky práce některých dělníků a řemeslníků první učitel a správce temelínské školy Jan Melmer, od jehož úmrtí uplynulo právě v letošním roce 100 let. Dnešní Patriot slaví také rovnou stovku, ale namísto oslav a šampaňského (to až později) si raději otevřeme pravidelnou rubriku o našich domech, domcích a chalupách. Dnes je na řadě čp. 47.

Číslo popisné 47 „Z VAŇKŮ CHALUPY“

Původně výměnkářskou chalupu (k živnosti čp. 19) postavil Matěj Vaněk snad už někdy kolem roku 1800. Chalupu měl údajně zdědit Vaňkův syn Martin, ten se ale nevrátil z vojny, snad tam i zemřel. Prvním zápisem o čp. 47 je záznam ze září 1802 o postoupení chalupy dceři Veronice. Domek v hodnotě 120 zlatých dostala Veronika od otce Matěje Vaňka věnem. Zahradu si Vaněk ponechal až do své smrti v roce 1807. Na chalupu se k Veronice Vaňkové přizpůsobil Vít Říha (Skusil), syn sedláka Vojtěcha Říhy z temelínského čp. 4. Do manželství přinesl 100 zlatých.

V manželství se narodilo devět dětí. V roce 1852 zdědil chalupu jako pozůstalost v ceně 160 zlatých nejstarší syn Jan Říha. Z této částky musel vyplatit po 40 zlatých sourozencům Kateřině, Vojtěchovi a matce Veronice. Jan Říha byl od roku 1846 ženatý s Alžbětou Bartuškovou z čp. 9 v Temelíně. Narodily se jim čtyři děti. Jan Říha zemřel v prosinci roku 1874 ve věku 67

let. Na základě smlouvy z roku 1875 zdědil domek nejstarší syn Tomáš, a bylo zároveň zřízeno právo vejminku pro matku Alžbětu.

Tomáš Říha, zedník a domkář, se v roce 1875 oženil s Annou Petříkovou z Neznašova. Na Štědrý den téhož roku se jim v čp. 47 narodil syn Antonín. Poté se rodina přestěhovala do Neznašova.

Na chalupě dále hospodařil Josef Vrba recte Říha. Vrba řečený Říha? Jeho matkou byla Anna Říhová, provdaná Vrbová. Když ovdověla (1837), narodil se jí za dva roky nemanželský syn Josef. V matrice narozených je zapsán jako Josef Vrba, ale otec zde není uveden. V dalších záznamech figuruje už jen jako Josef Říha.

Tento Josef Říha se oženil v roce 1869 s Marií Kosmatovou z Litoradlic. Manželům se narodily čtyři děti.

Chalupu zdědil syn František Říha (1874-1950). Jeho manželkou se stala v Choustníku v roce 1907 Anna Vlášková, dcera Tomáše Vláška, rolníka a tesaře z Temelína. Narodily se jim dvě děti. *(14. června 1950 zemřel František Říha. Pocházel z čp. 47 a žil klidným životem pracovitěho zemědělce, který každou neděli věnuje odpočinku a návštěvě kostela. Za světové války byl v italském zajetí, kde hodně protrpěl.)*

Od Říhů chalupu koupil Matěj Horák, dělník z temelínského čp. 54. S manželkou Annou, dcerou Františka Kuráže, se jim narodilo sedm dětí.

Domek zdědil syn Václav Horák. Ten měl v roce 1939 v Myšenci svatbu s Annou Hrádkovou. V říjnu 1953 se Václav Horák odstěhoval do Českých Budějovic, kam byl pracovně přeložený z Týna nad Vltavou. Jako člen ONV tam také, stejně jako v Týně, zastával požární referát. V čp. 47 poté nějakou dobu bydlel i Ladislav Spiegler.

(Ráno 11. května 1955 jsme naslouchali hlasu našeho zvonku, bylo to na paměť Honzíka Horáků z čp. 47, starého sotva 36 let, který se den před tím v Čičenicích rozloučil se životem. Byl typickou figurkou vypaseného těla, trochu vadné řeči a dobrého srdce. Ale slabé vůle, která jej nedovedla zdržeti přemíry jídla a pití. Bylo mu lehké sníst 1 kg salámu s porcí chleba aneb vypít až 20 piv, jen když na to bylo. Pak mu na zaměstnání nesešlo. Delší dobu byl ve službě u paní Boženy Petříkové z čp. 17 – neboť tam se dalo dosti jídla i pití. Když tato usedlost byla zlikvidována, pracoval u dráhy. Vedle jídla a pití si rád zahrál mariáš. Jeho babička jej marně nabádala ku zlepšení životosprávy. Dne 10. května naposledy přijmul na dráze výplatu, naposled se dosyta napil ve Strakonických a v nádražní restauraci u Čičenicích. Když tuto zavřeli, vyvedli Honzíka ven. Nedlouho poté jej našel zřízenec Osvald Jankovský u zahrádky u plotu těžce oddychujícího. Myslel, že je tak těžce zmožen, ale když sem za nějaký čas znovu přišel, zjistil, že je zmodralý a dech slabý. Zatelefonovali pro sanitku do Vodňan a ta ho odvezla, ale zanedlouho došla telefonická zpráva, že Honzík skonal. Je pravdou, že někdo mávne rukou a řekne – eh, ulehčil své bábě i sobě, ale je pravdou, že se najde málo takových, kteří by byli ochotni pomoci tak jako on.)

Babička Anna, rozená Kurážová, přežila vnuka Jana o pět let. (9. května 1960 zvonil zvonek. Zemřela v Českých Budějovicích Anna Horáková ve věku 83 let. Její muž zemřel již dávno a ona těžce odchovávala sedm dětí, živíc se prací v zemědělství a výnosem svého malinkého hospodářství. Nyní, kdy se všechny děti rozešly do světa, byla u syna v Č. Budějovicích, kde je i pohřbena.)

Od roku 1963 byl majitelem František Krump, od roku 1949 ženatý s Helenou, dcerou Václava Polanského z temelínského čp. 19. Narodily se jim dvě děti. Manželství bylo rozvedeno a Helena se v roce 1968 znovu provdala za Jaroslava Rytíře, se kterým bydlela v čp. 47.

Zastavěná plocha v roce 1837 měřila 51 sáh obytný, v roce 1903 to byly 2 ary 55 m², v roce 1935 pak 4 ary 47 m².

Výměra pozemků v roce 1916 činila 44 arů a 71 m², v roce 1935 pak 32 arů a 36 m².

(zdroj: Jan Petřík, Rodový katastr obce Temelína / kroniky, matriky a pozemkové knihy SOA Třeboň / Pamětní knihy obce Temelín / Pamětní knihy školy Velký Temelín / Jan Bartuška, Temelín v proměnách času / archiv obce Temelín)

ZÁVĚREM... Děkuji za vaši přízeň. Budete-li mít náladu a potřebnou dávku odvahy, můžete sledovat stránky Patriot na sociální síti FB, abyste o nic zásadního nepřišli. Uvítám jakékoli historické materiály vztahující se k Temelínu a okolí. Ve formě originální, či jakékoli jiné, včetně té elektronické.

HEAVY METAL ROCK

VOTOM

Partneři ORANŽ RO(C)KU č.20:

Start: 20:00h.

Vstupné: DOBROVOLNÉ

24.10.2026

TEMELÍN

Obecně lidé takové ty věci, co jsou malým písmem, nečtou. Takže bych si tady mohl psát, co chci a nikdo by to stejně nečetl. Nicméně právě tím nejmenším písmem jsou sdělovány (jistě ne zcela náhodou) ty nejdůležitější informace. Všechny údaje zveřejněné v tomto listu jsou navzdory mému nejlepšímu snažení bez záruky. List je soukromým elektronickým médiem, za jeho případnou tištěnou distribuci nenesu autor žádnou odpovědnost. Patriot a jeho části je možno bezplatně dále šířit - což však neznamená, že bych se nějak úporně bránil drobným příspěvkům a darům ☺. V každém případě za přízeň děkuje Ondřej Klempíř. Kontakt: e-mail: klempondr@seznam.cz. Vychází tak nějak občas, ale většinou pravidelně nepravidelně.